مقایسه عوارض ناشی از آیودی های cuT 380 A و cu safe 300 در سه ماهه اول بعد از جایگذاری

فرحناز چنگاوی✦ فاطمه جنانی✦ محمد جواد طراحی✦✦

یافته / سال پنجم / شماره ۱۸

چکیده

مقدمه :مطالعات نشان داده است میزان بروز عوارض در انواع مختلف آیودی متفاوت است و هر چه اندازه آیو دی کوچکتر باشد، عوارضی مثل خونریزی و درد کمتر است. هدف از انجام این مطالعه تعیین و مقایسه عوارضی مثل خونریزی،درد و دفع خود به خود آیودی در استفاده کنندگان آیودی هایcuT 380A و cu Safe 300 در سه ماهه اول بعد از جایگذاری بود.

مواد و روشها : پژوهش حاضر یک کارآزمایی بالینی است که بر روی کلیه خانم های متقاضی آیو دی مراجعه کننده (۲۴۳) به مراکز بهداشتی درمانی شهر خرم آباد طی ۹ ماه انجام شد. نمونه گیری به صورت تصادفی ساده انجام شد.اطلاعات از طریق پرسشنامه و با استفاده از مصاحبه و مشاهده جمع آوری گردید.

یافته ها : نتایج حاصل از پژوهش نشان داد طی سه ماه شدت و شیوع درد و دفع خودبخود در گروه cuT 380 A بیشتر از گروه cu safe 300 بود و با استفاده از آزمون های آماری تفاوت معنی داری بین دو گروه مشاهده شد؛ ولی از نظر شدت خونریزی بین دو گروه تفاوت معنی داری مشاهده نشد.

نتیجه گیری : مطالعه حاضر نشان می دهد که آیو دی های جدید(CU Safe 300) که در اندازه ای کوچکتر و سازگار با انقباضات رحم ساخته شده اند، کم عارضه تر بوده و بسیار مورد پذیرش استفاده کنندگان واقع شده اند بنابراین توصیه می شود در صورت امکان استفاده از این آیودی جدید نیز در مراکز بهداشتی درمانی گسترش یابد.

واژه های کلیدی: عوارض آیودی، cu Safe 300، cuT 380A

✦ کارشناس ارشد مامایی- مربی دانشکده پرستاری و مامایی خرم آباد
✦✦ کارشناس ارشد اپیدمیولوژی-عضو هیت علمی دانشکده بهداشت خرم آباد

[Downloaded from yafteh.lums.ac.ir on 2026-11-06]

مقدمه

امروزه اهمیت تنظیم خانواده بر کسی پوشیده نیست. آیودی یک روش سالم، مطمئن و موثر پیشگیری از بارداری است که طرفداران زیادی در سراسر دنیا،خصوصا ایران دارد. بر اساس آمار سازمان بهداشت جهانی اکنون بیش از صد میلیون زن در دنیا از این روش مفید تنظیم خانواده استفاده می نمایند (۱). آیودی نیز مانند هر روش دیگر تنظیم خانواده دارای عوارض جانبی است، که از جمله این عوارض خونریزی،درد و دفع را می توان نام برد.شایع ترین زمان بروز عوارض سه ماهه اول بعد از جایگذاری است (۲). بر اساس مطالعات متعدد میزان بروز عوارض و شدت عوارض در انواع مختلف آیودی متفاوت است (۳). امروزه در مراکز بهداشتی درمانی ما آیودی نوع cu T 380A استفاده می شود که از نوع آیودی های مسی است و قدرت اثر بالایی دارد؛ ولی از عوارض شایع آن خونریزی است که در ۲۰تا۵۰ درصد موارد باعث تشدید خونریزی قائدگی شده و در ۱۵٪ موارد علت اصلی مراجعه افراد جهت خروج آیودی است. همچنین ۴۰٪ افراددیکه آیودی خود را خارج می نمایند(نوعcu T 380A)علت خروج را درد لگنی و دیسمنوره ذکر می نمایند (۴).

پس از سالها تحقیق با کمک اشعه ایکس و سونوگرافی و تعیین دقیق اندازه حفره رحم در افراد مختلف وسیله جدیدی بنام آیودی cu Safe 300 تولید و به بازار عرضه شد که دارای بدنه پلاستیکی و حاوی ۳۰۰میلی متر مربع مس است.این آیودی با حفره لگن سازگار و دارای مزایای منحصر به فرد است. اندازه آن دو سوم آیودی های مسی کنونی است و برای نخستین بار در رحم های کوچک و زنانی که تا به حال زایمان نکرده اند و افراد سزارینی هم قابل استفاده است.جایگذاری آن راحت و نیاز به دستکش استریل ندارد (۵). براساس مطالعات به عمل آمده دفع خود به خود آیودی۶٪، خونریزی ۴/۲٪ و درد بسیار ناچیز بوده که همین عوارض در استفاده کنندگان cu T 380A به ترتیب ۳۰-۱۰٪ و۵۰-۲۰٪ و ۳۰٪ می باشد (۶).

با توجه به اینکه مطالعات در این زمینه در کشورهای دیگر انجام شده و در کشور ما تا کنون چنین مطالعه ای(در ارتباط با آیودی cu Safe 300) انجام نگرفته بود و با توجه به اختلافات نژادی، محیطی و جغرافیایی بین مردم ما و سایر نقاط جهان پژوهشگر بر آن شدیم، یک مطالعه مقایسه ای در این زمینه بعمل آورده، شاید نتایج پژوهش بتواند گامی در جهت کاهش عوارض این روش مفید تنظیم خانواده برداشته و افراد را به استفاده بیشتر از این روش ترغیب نماید.

مواد و روشها

پژوهش حاضر یک کار آزمایی بالینی است.۲۴۳ خانم متقاضی آیودی مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر خرم آباد که طی ۹ماه مطالعه مراجعه نمودند، به عنوان نمونه انتخاب شدند.در این پژوهش تمام خانم های متقاضی آیودی که در طی این دوره مراجعه کردند، انتخاب شدند، بدین صورت که چند تن از همکاران مامای شاغل در مراکز بهداشتی درمانی جهت نمونه گیری و گردآوری اطلاعات آموزش دیده و افرادی را که جهت آیودی گذاری مراجعه می نمودند و موارد منع مصرف آیودی نداشتند و تمایل به شرکت در مطالعه داشتند را بعنوان نمونه انتخاب می کردند. در هر مرکز به صورت تصادفی و یک در میان برای نیمی از افراد از آیودیcu T 380A و برای نیمی دیگر از cu Safe 300 استفاده می شد. روش گردآوری اطلاعات مصاحبه، مشاهده و ابزار گردآوری پرسشنامه بود که براساس اهداف پژوهش تهیه شد.

پژوهش حاضر چهار مرحله ای بود، بدین صورت که اطلاعات یکبار هنگام جایگذاری و سه بار دیگر در روز دهم ماه اول، ماه دوم و ماه سوم بعد از آیودی گذاری که افراد به صورت معمول جهت چک آیودی مراجعه می نمودند جمع آوری گردید.در این پژوهش مداخله انجام شده همان عمل آیودی گذاری بود که از دو نوع انتخاب گردید. در نهایت عوارضی از جمله خونریزی،درد

[Downloaded from yafteh.lums.ac.ir on 2026-11-06]

و دفع خود بخود در دو گروه با هم مقایسه شد. نتایج با استفاده از آزمون آماری مجذور کای توسط نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها

نتایج پژوهش نشان داد ۸۰٪ افراد نمونه سن بین ۳۰-۲۰ سال داشتند. از نظر وضعیت اقتصادی اجتماعی بیشتر افراد (۷۳٪) جزو طبقه متوسط جامعه بودند. اکثر افراد نمونه نخست زا و نوع زایمان هم بصورت واژینال بود.۳۶٪ افراد به فرزند خود شیر می دادند و ۹۵٪ افراد برای بار اول اقدام به IUD گذاری کرده بودند.

یافته های پژوهش نشان داد شدت درد در گروه استفاده کننده از cu T 380A بیشتر از گروه cu Safe 300 بود؛ یعنی درد شدید در ۷/۳ درصد گروه اول در مقایسه با ۲/۵۴ درصد در گروه دوم مشاهده شد که این اختلاف از نظر آماری معنی دار بود (p=۰/۰۲). همچنین درد غیر قابل تحمل در ۲ مورد (۱/۸٪) از افراد گروه cu T 380A مشاهده شد که منجر به خروج گردید؛ ولی در گروه cu Safe 300 در هیچکدام از افراد نمونه درد غیر قابل تحمل مشاهده نگردید (جدول شماره ۱).

جدول شماره ۱: مقایسه وضعیت درد در دو گروه

گروه ها / شدت درد	گروه CUT 380 A		گروه CU Safe 300	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
بدون درد	۷۹	۷۱/۸	۷۳	۶۱/۸
درد خفیف	۱۹	۱۷/۳	۴۱	۳۴/۷
درد متوسط	۲	۱/۸	۱	۰/۸
درد شدید	۸	۷/۳	۳	۲/۷
درد غیر قابل تحمل	۲	۱/۸	۰	۰
جمع	۱۱۰	٪۱۰۰	۱۱۸	٪۱۰۰

نتایج حاصل از پژوهش نشان داد در گروه استفاده کننده از cu T 380A خونریزی شدید و بسیار شدید بیشتر از گروه cu Safe 300 بود بطوریکه خونریزی شدید در cu T 380A در ۹/۰۹٪ موارد در مقابل ۷/۸٪ در گروه cu Safe 300 و خونریزی بسیار شدید در گروه cu T 380A در ۶/۴ درصد موارد در مقابل ۳/۲ درصد در گروه cu Safe 300 مشاهده شد؛ ولی این اختلاف از نظر آماری معنی دار نبود.

همچنین نتایج این مطالعه نشان داد که میزان دفع خودبخود طی چهار ماه در گروه cu T 380A بسیار بیشتر از cu Safe 300 بود؛ یعنی در گروه cu T 380A دفع خودبخود در ۱۲ مورد (۹/۸٪) در مقابل ۳ مورد (۲/۴٪) در گروه cu Safe 300 مشاهده گردید که این عارضه نیز با استفاده از آزمون مجذور کای تفاوت معنی دار در دو گروه نشان داد (p<۰/۰۵). نتایج این پژوهش نشان داد که اکثر افراد در ماه اول بعد از جایگذاری دفع خودبخود داشتند، بطوریکه در گروه cu T 380A هشت مورد دفع خودبخودی در طی ۱۰ روز اول بعد از جایگذاری و سه مورد طی ماه اول و یک مورد دفع در ماه دوم بعد از جایگذاری IUD مشاهده گردید و در گروه cu Safe 300 هر سه مورد دفع در همان روز جایگذاری IUD صورت گرفت.

بحث

نتایج این پژوهش نشان داد که دو عارضه زودرس آیودی یعنی درد و دفع خودبخود آیودی در سه ماهه اول بعد از جایگذاری در گروهی از افراد نمونه که از آیودی نوع cu T 380A استفاده می نمودند بیشتر از گروه دیگر (cu Safe 300) بود و اکثر افراد این گروه از دو عارضه فوق شکایت داشتند که با نتایج به دست آمده توسط ون کتس[1] (۲۰۰۰) همخوان است (۳).

یافته های پژوهش نشان داد عارضه دیگر یعنی خونریزی نیز در گروه cu T 380A بیشتر از گروه دوم (cu Safe 300) بود هر چند با استفاده از آزمون مجذور کای تفاوت معنی داری مشاهده نشد. نتایج فوق مشابه نتایج بدست آمده توسط کارولین[2] (۱۹۹۹) می باشد (۱).

بنابراین به نظر می رسد آیودی cu Safe 300 کم عارضه تر از آیودی های cu T 380A بوده و با توجه به اینکه امروز

1. Van Kets
2. Carolyn

[Downloaded from yafteh.lums.ac.ir on 2026-11-06]

آیودی یکی از پرمصرف ترین وسایل تنظیم خانواده می باشد و یکی از دلائل عمده قطع مصرف این روش عوارض جانبی از جمله خونریزی، درد و دفع خودبخود آیودی می باشد، با استفاده از آیودی های جدید و کم عارضه مثل cu Safe 300 می توان مقبولیت و میزان استفاده از این روش تنظیم خانواده را افزایش داد.

امروزه بحث تنظیم خانواده و کنترل رشد جمعیت یکی از مهمترین مباحث کشور ماست. ترک روش تنظیم خانواده حتی به مدت کوتاهی می تواند سبب ایجاد حاملگی ناخواسته و عوارض بدنبال آن شود که هم از نظر اقتصادی مسبب زیان است و هم روشهای سقط عمدی جهت ختم حاملگی ناخواسته باعث افزایش مرگ و میر مادران می گردد. لذا با انتخاب روش های سالمتر، کم عارضه تر و موثرتر تنظیم خانواده می توان به تمام اهداف دست یافت. از این میان آیودی یکی از بهترین روشهای تنظیم خانواده است که بر اساس مطالعه فوق و سایر مطالعات انجام شده در این زمینه آیودی جدید cu Safe 300 حتی از انواع قبلی موثرتر و مفیدتر می باشد.

References

1. Carolyn S, Westhoff CS. Current assesment of the use of intrauterin device, British journal of nurse midwifery, 1999; 41(3): 218-222

۲- کنگره بین المللی و بازآموزی زنان و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران ـ تهران ۱۳۷۳

3. Van Kets HE, Van Der H. A randomized comparative study of the cu T 380A and cu Safe 300 IUDS. ADV Conraception, 2000 Jun; 11(2) : 123-9
4. I Cheng Chi. An evaluation of the levonorgestrel – releasing IUD, It's advantage and disadvantages when compard to the copper releasing IUD. Familly health international, 1999; 44(6): 573-583
5. Kimmerle R, Weiss R, Berger M, et al. Effectiveness, safety and acceptability of a copper intrauterine device (cu Safe 300) in type I diabetic women. Diabetes care, 1998 sep; 16(9) : 1227-1230
6. Kurz KH, Meier – Ochlke PA. the cu Safe 300 IUD, a new concept in intruterine contraception. ADV contraception, 2000 Sep; 7(2-3): 291-300

[Downloaded from yafteh.lums.ac.ir on 2026-11-06]